

พิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตร
เพื่อการพัฒนาประเทศ

ความนำ

คณะทำงานปรับปรุงพิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้ปรับปรุง “พิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ” ขึ้นตามโครงการจัดจ้างทำนิทรรศการถาวรภายในพิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ โดยปรับปรุงเนื้อหาสาระให้ทันสมัย เข้าใจง่าย พร้อมทั้งพัฒนาและจัดทำสื่อนิทรรศการถาวรในพิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตรฯ ให้น่าสนใจ สอดคล้องกับเทคโนโลยีในยุคดิจิทัล และใช้งานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ฯ ครั้งนี้ ได้รับความอนุเคราะห์จากสถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ ร่วมดำเนินการและให้คำปรึกษาอย่างใกล้ชิด ซึ่งได้ให้ความรู้และข้อเสนอแนะอันเป็นประโยชน์อย่างยิ่งต่อการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์ฯ จนประสบผลสำเร็จตามวัตถุประสงค์ด้วยดี

ทั้งนี้ คณะทำงานฯ ได้รวบรวมเนื้อหาสาระที่จัดแสดงในพิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ และนำมาจัดเป็นรูปเล่มเพื่ออำนวยความสะดวกต่อผู้ที่สนใจศึกษาค้นคว้า และเผยแพร่แก่สาธารณชนทั่วไป อันจะเป็นอีกช่องทางหนึ่งที่จะช่วยเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ ในคุณูปการของมหาอำมาตย์เอก พระยาสุริยานุวัตร รวมถึงวิวัฒนาการการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศ

สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

กุมภาพันธ์ 2565

พิพิธภัณฑสถานสุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้จัดทำ **พิพิธภัณฑสถานสุริยานุวัตรเพื่อการพัฒนาประเทศ** ขึ้น เพื่อเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับวิวัฒนาการของการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศไทย และเศรษฐกิจพอเพียง และเป็นแหล่งเรียนรู้เกี่ยวกับชีวประวัติของพระยาสุริยานุวัตร นักเศรษฐศาสตร์ท่านแรกของประเทศไทย ผู้เขียนหนังสือ **ทรัพย์ศาสตร์** ตำราเศรษฐศาสตร์ เล่มแรกของไทย และเป็นเจ้าของอาคารสุริยานุวัตร รวมถึงจัดแสดงนิทรรศการถาวรในพิพิธภัณฑสถานสุริยานุวัตรนำเสนอบทบาทภารกิจของ สศช. สาระการพัฒนาประเทศในแต่ละยุคของการพัฒนาตามแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 1-13 รวมทั้งยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี ให้กลุ่มเป้าหมายซึ่งประกอบด้วย ผู้มาศึกษาดูงานที่ สศช. ทั้งหน่วยงานภาครัฐ นักศึกษา และประชาชนทั่วไป ได้รับทราบ

ภายในพิพิธภัณฑสถาน ได้แบ่งโซนการจัดแสดงออกเป็น 7 โซน ดังนี้

1. **แสงแรก** นำเสนอประวัติพระยาสุริยานุวัตรและเบื้องหลังการเป็นผู้ริเริ่มนำวิชาการทางเศรษฐศาสตร์มาใช้ในระบบเศรษฐกิจสยาม และวางแนวคิด **ก้าวหน้า** ทางด้านเศรษฐศาสตร์ไว้ในหนังสือ **ทรัพย์ศาสตร์** แสงแรกในระบบเศรษฐกิจสยาม
2. **แสงกำเนิด** นำเสนอ การก่อกำเนิดสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติหน่วยงานที่ทำงานวางแผนอยู่เบื้องหลังของเศรษฐกิจไทย
3. **แสงนำทาง** นำเสนอ ผลงานและเบื้องหลังความสำเร็จของเศรษฐกิจและสังคมจากแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ 12 ฉบับ
4. **แสงในโลกมีด** นำเสนอ ว่าด้วยบทบาทของสภาพัฒน์ฯ ในวิกฤตเศรษฐกิจในทศวรรษต่าง ๆ
5. **แสงจากฟ้า** นำเสนอ การนำพาชาติฝ่าวิกฤตเศรษฐกิจด้วยปรัชญาของ **เศรษฐกิจพอเพียง**
6. **แสงสู่อนาคต** นำเสนอ บทบาทสภาพัฒน์ฯ กับยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี และแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13
7. **แสงสว่างทางปัญญา** นำเสนอ ห้องค้นคว้าหนังสือ เฉพาะทาง” เกี่ยวกับ เศรษฐศาสตร์ประวัติศาสตร์เศรษฐกิจแผนพัฒนาเศรษฐกิจ ฯลฯ

โซน 1 แสงแรก

สยาม เริ่มปรับตัวเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจสมัยใหม่หลังสนธิสัญญาเบาว์ริง

มหาอำมาตย์เอก พระยาสุรียานุวัตร

นามเดิม เกิด บุญนาค เกิดวันที่ 10 เมษายน พ.ศ.2405 ณ บ้านธนบุรี เป็นบุตรของพระยามนตรีสุริยวงศ์ (ชุ่ม บุญนาค) สมุหพระกลาโหมฝ่ายเหนือ มารดาชื่อ ศิลา เริ่มต้นเรียนหนังสือที่บ้านสมเด็จเจ้าพระยาบรมมหาศรีสุริยวงศ์ (ช่วง บุญนาค) ผู้เป็นลุง

พ.ศ. 2414-2419 เดินทางไปศึกษาที่ป็นัง และกัลกัตตา

พ.ศ. 2419 เข้ารับราชการในกรมมหาดเล็ก ตำแหน่งมหาดเล็กพิเศษ

พ.ศ. 2423 ย้ายไปเป็นผู้ช่วยข้าหลวงตะวันตกกระทรวงมหาดไทย

พ.ศ. 2426 อุปสมบทเป็นพระภิกษุ จำพรรษาอยู่ ณ วัดพิชัยญาติการาม 1 พรรษา

พ.ศ. 2427 ได้รับพระราชนิพนธ์บรรดาศักดิ์เป็น “หลวงสุรียานุวัตร”

พ.ศ. 2428 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ช่วยข้าหลวงมณฑลพายัพ และกำกับตำแหน่ง กรมคลังเมืองเชียงใหม่ ลำพูน และลำปาง

พ.ศ. 2430 ย้ายไปสังกัดกระทรวงการต่างประเทศ ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ช่วยทูตประจำราชสำนักเซนต์เจมส์ ประเทศอังกฤษ

พ.ศ. 2432 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งให้ดำรงตำแหน่งตรีทูตและอุปทูตประจำกรุงเบอร์ลินประเทศเยอรมนี

พ.ศ. 2434 ได้รับพระทานบรรดาศักดิ์เป็น “พระสุรียานุวัตร”

พ.ศ. 2438 ย้ายไปเป็นอุปทูตประจำกรุงปารีส ประเทศฝรั่งเศส

พ.ศ. 2439 ได้รับพระราชนิพนธ์บรรดาศักดิ์เป็น “พระยาสุรียานุวัตร” และได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นอัครราชทูตประจำประเทศฝรั่งเศส อิตาลี สเปน และรัสเซีย

พ.ศ. 2448 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น
เสนาบดีกระทรวงโยธาธิการ ทำหน้าที่กำกับดูแลการ
พัฒนาประเทศในส่วนที่ เกี่ยวกับการโยธา การรถไฟ และ
การไปรษณีย์โทรเลข

พ.ศ. 2449 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ย้ายไปเป็น
เสนาบดีกระทรวงพระคลังมหาสมบัติ

พ.ศ. 2450 กราบถวายบังคมลาออกจากราชการ

พ.ศ. 2469 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นองคมนตรี
รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

พ.ศ. 2476-2479 ได้รับพระกรุณาโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็น
รัฐมนตรี ทำหน้าที่ที่ปรึกษาอาวุโส รัฐบาลเจ้าพระยาพหลพล
พยุหเสนา ระหว่างดำรงตำแหน่งได้ทำบันทึกนโยบายหลาย
อย่างเสนอรัฐบาล เช่น นโยบายเศรษฐกิจซึ่งเน้นการพัฒนา
อุตสาหกรรมของประเทศ นโยบายเกี่ยวกับการช่วยเหลือ
ชาวนา เป็นต้น

พ.ศ. 2479 พระยาสุรียานุวัตรถึงแก่อนิจกรรมวันที่
30 กันยายน สิริอายุ 74 ปี

ทรัพย์สาตร์

ตำราเศรษฐศาสตร์เล่มแรกของไทย

พระยาสุรียานุวัตร (เกิด บุนนาค) เขียนตำรา “ทรัพย์สาตร์” ภายหลังลาออกจากราชการใน พ.ศ. 2450 ปลายสมัยรัชกาลที่ 5 โดยนำแนวคิดและกลไกเศรษฐกิจแบบตะวันตกมาประยุกต์ใช้สังคมไทย ซึ่งให้เห็นปัญหาความยากจนของเกษตรกร และเสนอแนวทางการแก้ไขด้วยการพัฒนาเศรษฐกิจและจัดระบบเศรษฐกิจไทยใหม่ให้ทันสมัย

ทรัพย์สาตร์ เล่ม 1 และ 2 ตีพิมพ์ครั้งแรกในปี พ.ศ. 2454 ในช่วงต้นสมัยรัชกาลที่ 6 และต่อมาภายหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้เขียนตำราเศรษฐกิจการเมือง หรือเศรษฐกิจวิทยาเล่ม 3 (ทรัพย์สาตร์เล่ม 3) พิมพ์ครั้งแรกเมื่อปี พ.ศ. 2477 ในคำนำหนังสือทรัพย์สาตร์ เล่ม 1 พิมพ์ครั้งที่ 1 (พ.ศ. 2454) พระยาสุรียานุวัตรกล่าวว่า

วิชาทรัพย์สาตร์ซึ่งชี้แจงความเลียดในหลักฐานของการสร้างทรัพย์ การจำหน่ายทรัพย์ การแลกเปลี่ยนและการใช้ทรัพย์ ซึ่งรวมทั้งสิ้น จะจัดได้ว่าเป็นความรู้ในการทำมาหากินของบุคคลทั่วไป โดยทางที่จะใช้ทรัพย์ให้เปลืองน้อย และให้ได้ประโยชน์มากที่สุดที่จะทำได้แก่บุคคลและบ้านเมืองนั้น ข้าพเจ้าเชื่อว่า จนทุกวันนี้ ยังไม่มีผู้ใดอ่านแต่งเรื่อง หรือแปลออกจากตำราของชาวประเทศยุโรปพิมพ์ขึ้นเป็นภาษาไทยบ้างเลย และได้ทราบว่าการศึกษาของรัฐบาลก็จะจัดการสอนวิชานี้ขึ้นตามโรงเรียนในเร็วๆ นี้ด้วย ข้าพเจ้า เห็นว่าจะเป็นประโยชน์แก่ผู้ที่ตั้งต้นศึกษาวิชาทางนี้อยู่บ้าง จึงได้เรียบเรียงแต่งทรัพย์สาตร์เล่มนี้ขึ้นตามตำราที่ข้าพเจ้าได้ศึกษามา...”

หมายเหตุ

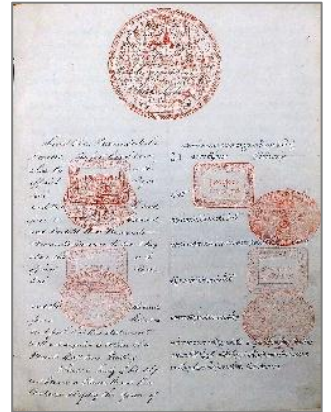
- ในการจัดพิมพ์ครั้งแรกใช้ว่า “ทรัพย์สาตร์” เป็นการสะกดตามอักขรวิธีในสมัยนั้น
- “ทรัพย์สาตร์” เป็น 1 ใน 100 เล่มของหนังสือที่คนไทยควรอ่าน (พ.ศ. 2408-2519) ตามโครงการวิจัยเพื่อคัดเลือกและแนะนำหนังสือดีในรอบศตวรรษ

พัฒนาการทางเศรษฐกิจและสังคมไทย

จากยุคเริ่มต้นการค้าเสรีถึงยุคก่อตั้งสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ

พ.ศ. 2394-2411 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

สยามจำเป็นต้องทำสัญญาทางพระราชไมตรีและพาณิชย์ (สนธิสัญญาเบาว์ริง) กับอังกฤษเมื่อ พ.ศ. 2398 ส่งผลให้ระบบเศรษฐกิจเปลี่ยนแปลงจากระบบผูกขาดมาเป็นระบบการค้าเสรี ทำให้การค้ากับต่างประเทศเจริญขึ้น โดยมีข้าวเป็นสินค้าส่งออกที่สำคัญ

พ.ศ. 2411-2453 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

การพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมเน้นการลงทุนโครงการสาธารณูปโภคขนาดใหญ่เพื่อส่งเสริมการผลิตเพื่อการส่งออก อาทิ การขุดคลองรังสิตเพื่อขยายพื้นที่เพาะปลูกข้าว และการสร้างทางรถไฟเพื่ออำนวยความสะดวกในการขนส่งสินค้า กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

พ.ศ. 2453-2468 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว

ได้มีการปรับปรุงระบบการบริหารราชการ โดยรวมศูนย์งานบริหารงบประมาณแผ่นดินไว้ที่กระทรวงพระคลังมหาสมบัติ หลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทั่วโลกประสบปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำรวมถึงประเทศไทย เงินคงคลังประเทศลดลงส่งผลกระทบต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ

พ.ศ. 2468-2477 รัชสมัยพระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว

สถานการณ์วิกฤตทางเศรษฐกิจหลังสงครามโลกครั้งที่ 1 ทำให้รายได้แผ่นดินไม่เพียงพอกับรายจ่าย จึงแก้ไขปัญหาด้วยการปรับลดเงินพระคลังข้างที่ ตัดรายจ่ายที่ไม่จำเป็น และลดเงินเดือนข้าราชการ

การเปลี่ยนแปลงการปกครอง 24 มิถุนายน พ.ศ. 2475

เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองโดยคณะราษฎร หลวงประดิษฐมนูธรรม (ดร.ปรีดี พนมยงค์) หนึ่งในผู้นำคณะราษฎร เสนอ **เค้าโครงการเศรษฐกิจ**” หรือที่รู้จักในนามสมุดปกเหลือง เป็นร่างแผนเศรษฐกิจเพื่อปฏิรูปที่ดินและรัฐสวัสดิการแก่ประชาชน มีข้อเสนอให้เปลี่ยนระบบกรรมสิทธิ์ โอนทุนและโรงงานอุตสาหกรรมเป็นของรัฐ ให้รัฐวางแผนการผลิต จำหน่ายสินค้าและบริการทั้งหมดในระบบเศรษฐกิจผ่านกลไกสหกรณ์ อย่างไรก็ตาม เค้าโครงการเศรษฐกิจไม่ได้มีการ

นำมาใช้อย่างจริงจัง

หลังสงครามโลกครั้งที่ 2

ไทยประสบภาวะวิกฤตทางการเงินอย่างหนัก เกิดปัญหาเงินเฟ้อ ประชาชนส่วนใหญ่อยู่ในสภาพยากจน ขาดแคลนสินค้าอุปโภคบริโภคที่จำเป็น รัฐบาลจอมพล ป. พิบูลสงครามเร่งฟื้นฟูเศรษฐกิจโดยใช้นโยบายเศรษฐกิจแบบชาตินิยม **ไทยทำ ไทยใช้ ไทยเจริญ**

ต่อมาเมื่อโลกเข้าสู่ยุคสงครามเย็น ลัทธิคอมมิวนิสต์ไทยเป็นจุดยุทธศาสตร์ในการสกัดกั้นการขยายตัวของลัทธิคอมมิวนิสต์ในภูมิภาค จอมพล ป. พิบูลสงครามรับแนวความคิดการพัฒนาประเทศจากโลกเสรีประชาธิปไตยมาฟื้นฟูเศรษฐกิจหลังสงคราม ใช้ยุทธศาสตร์การส่งออกเพื่อดึงเงินตราต่างประเทศ ช่วยให้ธุรกิจส่งออกและการธนาคารขยายตัว

จุดเริ่มต้นสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2493

ผลกระทบจากสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้เกิดความเสียหายแก่บ้านเมืองเป็นอย่างมาก โดยเฉพาะปัญหาด้านเศรษฐกิจ ข้าวยากหามาแพง จอมพล ป. พิบูลสงครามนายกรัฐมนตรีในขณะนั้น จึงได้พยายามฟื้นฟูเศรษฐกิจของชาติ โดยความพยายามประการหนึ่งคือ การจัดตั้ง **สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ** ขึ้น เพื่อให้ความเห็นและคำแนะนำแก่รัฐบาลเกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

โซนที่ 2 แสงกำเนิด

เมื่อ เศรษฐกิจโลกเปลี่ยนแปลงอีกครั้งหลังสงครามโลกครั้งที่ 2 ส่งผลให้ประเทศไทยจำเป็นต้อง มีหน่วยงาน **“ห้วกะทิ”** เพื่อพัฒนาเศรษฐกิจ พ.ศ. 2493 จึงเป็นปีที่ **“แสงกำเนิด”** เกิด **“สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ”** ขึ้น ก่อนจะมาเป็น **“สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ”** ในปัจจุบัน

กำเนิดสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

“...การที่จะสร้างสรรค์บ้านเมืองให้ก้าวหน้าไปสู่ความเจริญและให้เกิดความผาสุกแก่ประชาชนนั้นจำเป็นต้องจัดเรื่องเศรษฐกิจก่อน...”

จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์
อดีตนายกรัฐมนตรี

จัดตั้งขึ้นเมื่อวันที่ 15 กุมภาพันธ์ พ.ศ. 2493 ในชื่อ “สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ” เพื่อแก้ไขปัญหาเศรษฐกิจตกต่ำ หลังสงครามโลกครั้งที่สอง ทำหน้าที่ให้ความเห็นและคำแนะนำแก่รัฐบาลเพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าวและส่งเสริมความก้าวหน้าทางเศรษฐกิจ โดยรัฐบาลได้ขอซื้อบ้านของพระยาสุรียานุวัตรมาเป็นที่ทำทำการของสภาฯ

ต่อมา พ.ศ. 2494 ธนาคารโลกได้ให้ความช่วยเหลือแก่ประเทศไทย ส่งคณะผู้เชี่ยวชาญมาร่วมสำรวจเศรษฐกิจของประเทศ โดยจัดทำรายงาน **โครงการพัฒนาการของ**

รัฐสำหรับประเทศไทย” รวมทั้งเสนอให้จัดตั้งหน่วยงานเพื่อวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจประเทศไทย จึงได้มีการปรับ “สภาเศรษฐกิจแห่งชาติ” เป็น

“ ส ภ า
พัฒนาการ
เศรษฐกิจ
แห่งชาติ ”
รับผิดชอบ
การจัดทำ

แผนพัฒนาประเทศ โดยได้มีการจัดทำ

“แผนพัฒนาเศรษฐกิจแห่งชาติ” ฉบับแรกขึ้น เมื่อ พ.ศ. 2504 เพื่อเป็นเครื่องมือในการพัฒนาประเทศ มาอย่างต่อเนื่อง

ในขณะเดียวกัน จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์ ได้สนับสนุนให้นักวิชาการและผู้เชี่ยวชาญชั้นนำ มาร่วมงานกับ **สภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ** ในการวางแผนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ

นอกจากจะให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านเศรษฐกิจแล้ว สภาพัฒน์ยังให้ความสำคัญกับการพัฒนาด้านสังคมด้วย ซึ่งต่อมาได้มีการเปลี่ยนชื่อเป็น “สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ” เมื่อ พ.ศ. 2515 และปัจจุบันได้เปลี่ยนชื่อเป็น สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตามพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 เพื่อให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น โดยเฉพาะการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ และกฎหมาย ว่าด้วยแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ

ความหมายของตราสัญลักษณ์

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

จากหน้าที่หลักของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ คือ การสร้างสรรค์ การให้สิ่งใหม่ และการแก้ไขปัญหาดังต่าง ๆ เพื่อพัฒนาประเทศไปสู่ความเจริญ ตราสัญลักษณ์ของสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ จึงแทนด้วยเทพเจ้า 3 องค์

องค์ซ้าย คือ พระนารายณ์
หมายถึง ผู้ปราบยุคเข็ญ

องค์กลาง คือ พระวิศณุ
หมายถึง ผู้ให้

องค์ขวา คือ พระพรหม
หมายถึง ผู้สร้าง

บทบาทและหน้าที่

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

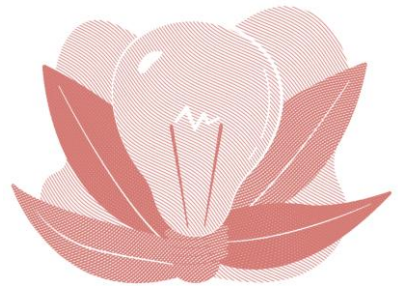
วิสัยทัศน์

“หน่วยงานหลักในการวางแผนและจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ สู่ความสมดุลและยั่งยืนที่ยึดประโยชน์ส่วนรวม ทนต่อการเปลี่ยนแปลง และมีประสิทธิภาพสูง”

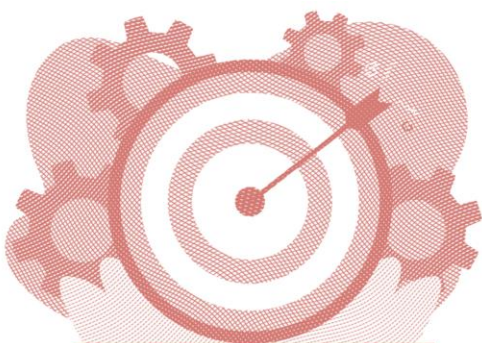
พันธกิจ

- ➔ หน่วยงานยุทธศาสตร์ จัดทำยุทธศาสตร์และให้คำปรึกษาแก่รัฐบาล
- ➔ หน่วยงานข้อมูลเศรษฐกิจและสังคมเชิงลึก วิเคราะห์ข้อมูลและเฝ้าระวังภัยเศรษฐกิจและสังคม
- ➔ หน่วยงานความรู้สมัยใหม่ ที่แสวงหาและพัฒนาองค์ความรู้ใหม่ ๆ สำหรับการพัฒนาประเทศ

ภารกิจหลัก

- ➔ จัดทำและดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติ แผนปฏิรูปประเทศ และแผนพัฒนาประเทศ
- ➔ ศึกษา วิเคราะห์ ประเมินแผนงานและโครงการพัฒนาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจ

- ➔ ติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาฯ และแผนงาน/โครงการพัฒนาที่สำคัญ และประสานการพัฒนาเพื่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาฯ ไปสู่การปฏิบัติ
- ➔ ปฏิบัติงานตามหน้าที่เฉพาะกิจที่ได้รับมอบหมายจากรัฐบาลหรือคณะรัฐมนตรี

กลไกการทำงานและบทบาทหน้าที่

พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561 ได้กำหนดกลไกการทำงานออกเป็น 2 ส่วนคือ

1. สภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ในการกำหนดกรอบทิศทางการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมของประเทศให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ชาติ และสภาพการณ์ทางเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ รวมถึงการเสนอแนะ ให้คำปรึกษา และให้ความเห็นเกี่ยวกับการแผนงานโครงการพัฒนาและการขับเคลื่อนการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ต่อนายกรัฐมนตรีหรือคณะรัฐมนตรี ตลอดจนพิจารณาข้อเสนองบประมาณประจำปีของรัฐวิสาหกิจเพื่อใช้ในการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม

2. สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ มีหน้าที่ในการศึกษา วิเคราะห์ วิจัย และติดตามภาวะเศรษฐกิจและสังคมของประเทศและของโลก เพื่อจัดทำข้อเสนอเชิงนโยบายและมาตรการการพัฒนาประเทศ เสนอคณะรัฐมนตรี นายกรัฐมนตรี หรือสภาพิจารณา จัดทำร่างแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องกับยุทธศาสตร์ชาติและแผนปฏิรูปประเทศ จัดทำฐานข้อมูลเศรษฐกิจและสังคม บัญชีประชาชาติของประเทศ

รายงานภาวะเศรษฐกิจและสังคมเผยแพร่ให้ประชาชนทราบ จัดทำกรอบการลงทุนประจำปีของรัฐวิสาหกิจในภาพรวมและข้อเสนองบประมาณประจำปีเพื่อให้เกิดประสิทธิภาพ รวมถึงพิจารณาแผนงานโครงการพัฒนาของส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ตลอดจนติดตามประเมินผลการดำเนินงานตามแผนฯ

กฎหมายสำคัญที่เกี่ยวข้อง สศช.

1. พระราชบัญญัติสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2493
กำเนิดสภาพัฒน์ มุ่งฟื้นฟูประเทศหลังสงครามโลกครั้งที่ 2
2. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ พ.ศ. 2502
จากสภาเศรษฐกิจแห่งชาติ เป็นสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ ให้เป็นหน่วยงานวางแผนพัฒนาประเทศ
3. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2503
และพระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ (ฉบับที่ 3) พ.ศ. 2509
ปรับปรุงบทบาทหน้าที่และองค์ประกอบสำคัญ เพื่อมุ่งผลสัมฤทธิ์ในการทำงาน
4. พระราชบัญญัติพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2521
เพิ่มความชัดเจนในบทบาทหน้าที่ และเปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.)
5. พระราชบัญญัติการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติ พ.ศ. 2560
และพระราชบัญญัติแผนและขั้นตอนการดำเนินการปฏิรูปประเทศ พ.ศ. 2560
เพิ่มภารกิจและบทบาท สศช. ในการจัดทำยุทธศาสตร์ชาติและแผนการปฏิรูปประเทศ
6. พระราชบัญญัติสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ พ.ศ. 2561
ปรับโครงสร้างองค์กรให้สอดคล้องกับภารกิจที่เพิ่มขึ้น เปลี่ยนชื่อเป็นสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ โดยยังคงใช้ชื่อย่อ สศช.

หอเกียรติยศ

จอมพล สฤษดิ์ ธนะรัชต์
ผู้ริเริ่มการวางแผนประเทศ

ประธานองคมนตรี

ม.ล. เดช สนิทวงศ์ พ.ศ. 2518

องคมนตรี

ม.ล. เดช สนิทวงศ์ พ.ศ. 2496-2517

นายอำพน กิตติอำพน พ.ศ. 2561-ปัจจุบัน

ประธานกรรมการบริหารสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

1. ม.ล. เดช สนิทวงศ์ พ.ศ. 2502-2515
2. นายเสริม วินิจฉัยกุล พ.ศ. 2515-2521

ประธานกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายเสริม วินิจฉัยกุล พ.ศ. 2521-2523
2. นายสุนทร หงส์ลดารมภ์ พ.ศ. 2523-2531
3. นายบุญมา วงศ์สวรรค์ พ.ศ. 2531-2532
4. นายอำนาจ วีรวรรณ พ.ศ. 2532-2536
- 5-6. นายสิปปนนท์ เกตุทัต พ.ศ. 2536-2544
7. นายทอง พิทยะ พ.ศ. 2544-2548
- 8-9. นายพนัส สิมะเสถียร พ.ศ. 2548-2556
10. นายพารณ อิศรเสนา ณ อยุธยา พ.ศ. 2556-2560
11. นายอำพน กิตติอำพน พ.ศ. 2560-2561
12. นายสนธิ อักษรแก้ว พ.ศ. 2561-2562

ประธานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1. นายสนธิ อักษรแก้ว พ.ศ. 2562-2567
2. นายสุภาวุฒิ สายเชื้อ พ.ศ. 2567-ปัจจุบัน

เลขานุการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจแห่งชาติ

1.	นายสุนทร หงส์ลดารมภ์	พ.ศ. 2493-2499
2.	นายฉลอง ปิงตระกูล	พ.ศ. 2499-2506
3.	นายประยัต บวรณศิริ	พ.ศ. 2506-2513
4.	นายเรณู สุวรรณสิทธิ์	พ.ศ. 2513-2516
5.	นายเสนาะ อุณากุล	พ.ศ. 2516-2518
6.	นายกฤษ สมบัติศิริ	พ.ศ. 2518-2521

เลขานุการคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.	นายกฤษ สมบัติศิริ	พ.ศ. 2521-2523
2.	นายเสนาะ อุณากุล	พ.ศ. 2523-2532
3.	นายพิสิฏฐ ภัคเกษม	พ.ศ. 2532-2537
4.	นายสุเมธ ตันติเวชกุล	พ.ศ. 2537-2539
5.	นายวิรัตน์ วัฒนศิริธรรม	พ.ศ. 2539-2542
6.	นายสรรเสริญ วงศ์ช่อม	พ.ศ. 2542-2545
7.	นายจักรมณท์ ผาสุกวณิช	พ.ศ. 2545-2547
8.	นายอำพน กิตติอำพน	พ.ศ. 2547-2553
9.	นายอาคม เติมพิทยาไพสิฐ	พ.ศ. 2553-2558
10.	นายปรเมธี วิมลศิริ	พ.ศ. 2558-2561
11.	นายทศพร ศิริสัมพันธ์	พ.ศ. 2561-2562

เลขานุการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

1.	นายทศพร ศิริสัมพันธ์	พ.ศ. 2562-2563
2.	นายดนุชา พิชยนันท์	พ.ศ. 2563-2568
3.	นางสาวอ้อนฟ้า เวชชาชีวะ	1 ตุลาคม-พฤศจิกายน 2568
4.	นายดนุชา พิชยนันท์	พ.ศ. 2568-ปัจจุบัน

ผู้ทรงคุณวุฒิ (ระดับ 11)

นายธรรมรักษ์ การพิศิษฐ์	พ.ศ. 2539-2544

โซน 3 แสงนำทาง

บทบาทสำคัญของสภาพัฒน์ คือ วางแผน และให้ข้อเสนอแนะต่อการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม ทั้งในปัจจุบันและอนาคต เพื่อเป็น “**แสงนำทาง**” ที่เหมาะสมที่สุดสำหรับประเทศ โดยประเทศไทยได้มีการพัฒนาตามแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติมาตั้งแต่แผนฯ ฉบับแรก ในปี พ.ศ. 2504 จนถึงปัจจุบัน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 1 (พ.ศ. 2504 - 2509) น้ำไหล ไฟสว่าง ทางดี มีงานทำ

เน้นการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน อาทิ สร้างทางหลวง พัฒนาเส้นทางรถไฟ ท่าเรือ ปรับปรุงการประปา สร้างเขื่อน และสร้างโรงไฟฟ้า เพื่อปูพื้นฐานทางเศรษฐกิจให้มั่นคง รวมทั้งมีการจัดตั้งมหาวิทยาลัยในภูมิภาค ได้แก่ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และมหาวิทยาลัยเชียงใหม่

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 10 ต่อปี ผลผลิตการเกษตรและอุตสาหกรรมขยายตัวอย่างรวดเร็ว

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 2 (พ.ศ. 2510 - 2514) กระจายการพัฒนาสู่ชนบท

ลงทุนโครงสร้างพื้นฐานต่อเนื่องจากแผนฯ 1 และกระจายการพัฒนาให้เกิดผลทั่วประเทศโดยเฉพาะในเขตทุรกันดารและห่างไกลความเจริญ สศช. มีบทบาทเสนอแนวทางแก้ไขปัญหาด้วยการปรับแผนการพัฒนาให้ดำเนินโครงการที่ถึงมือประชาชนโดยตรง

การเปลี่ยนแปลงโครงสร้างเศรษฐกิจไทยมีความชัดเจนมากขึ้นในแผนฯ 2 จากการพึ่งพาภาคเกษตรเป็นหลักไปสู่อุตสาหกรรมมากขึ้น ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ขยายตัวเฉลี่ยร้อยละ 7.5 ต่อปี

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 3 (พ.ศ. 2515 - 2519) พัฒนาสังคมควบคู่เศรษฐกิจ

จากการขาดความสมดุลในการพัฒนาประเทศ จึงเพิ่มมาตรการการกระจายรายได้ให้เป็นธรรมมากขึ้น และให้ความสำคัญกับการพัฒนาสังคมควบคู่กับการพัฒนาเศรษฐกิจ

กำหนดเป้าหมายลดอัตราการเพิ่มของประชากรเป็นครั้งแรก มีคำขวัญรณรงค์ว่า **มีลูกมากจะยากจน** รวมทั้งเริ่มมีการวางแผนพัฒนาภูมิภาค จัดทำโครงการสำหรับภาคเหนือและภาคตะวันออกเฉียงเหนือขึ้นเป็นครั้งแรก

วิกฤตการณ์ราคาน้ำมันครั้งแรกในปี 2516 ทำให้อัตราเงินเฟ้อสูงถึงร้อยละ 15.5 เศรษฐกิจชะลอตัว และเกิดปัญหาการว่างงาน ควบคู่กับการเผชิญเหตุการณ์ทางการเมืองช่วง 14 ตุลาคม 2516

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 4 (พ.ศ. 2520 - 2524) กระจายความเจริญสู่ภูมิภาค

แผนฯ 4 ได้กำหนดให้มีลักษณะเป็นแผนแม่บทที่วางกรอบนโยบายทางด้านเศรษฐกิจและสังคม เพื่อเป็นบรรทัดฐานในการจัดทำงบประมาณประจำปี โดยมีโครงการที่ได้ริเริ่มขึ้นใหม่ อาทิ โครงการปฏิรูปที่ดิน การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตแก่เกษตรกร และการกระจายบริการทางสังคมสู่ประชาชนในท้องถิ่น รวมทั้งได้ขับเคลื่อนยุทธศาสตร์สาธารณสุขมูลฐานด้วยการมีส่วนร่วมของชุมชนและก่อให้เกิดอาสาสมัครสาธารณสุข (อสม.) ในเวลาต่อมา

เน้นการฟื้นฟูเศรษฐกิจจากวิกฤตการณ์ราคาน้ำมันครั้งที่สองในปี 2522 ซึ่งทำให้ภาวะเศรษฐกิจโลกโดยรวมตกต่ำลงและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทย

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2525 - 2529) ยุคโชติช่วงชัชวาลของประเทศไทย

ค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย ซึ่งทำให้ประเทศไทยเข้าสู่ยุค “โชติช่วงชัชวาล” โดยแผนฯ 5 มีเป้าหมายในการปรับโครงสร้างเศรษฐกิจไทยสู่อุตสาหกรรมอย่างเป็นระบบ โดยออกแบบให้เป็นทั้งแผนรับและแผนเชิงรุก

แผนรับ เพื่อแก้ไขปัญหาเร่งด่วน โดยเฉพาะการขาดดุลงบประมาณ การขาดดุลบัญชีเดินสะพัด และภาระหนี้ต่างประเทศสูงขึ้น โดยการจัดทำแผนพื้นฐานเศรษฐกิจและการเงินของประเทศ และแผนแก้ปัญหาความยากจนและชนบทล้าหลัง เป็นต้น

แผนเชิงรุก เพื่อให้เศรษฐกิจขยายตัวอย่างรวดเร็วและมีเสถียรภาพ โดยเฉพาะโครงการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard Development Project) ซึ่งเป็นยุทธศาสตร์การเปิดประเทศบริเวณชายฝั่งทะเลเพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจทางอุตสาหกรรมและการค้าที่ทันสมัย

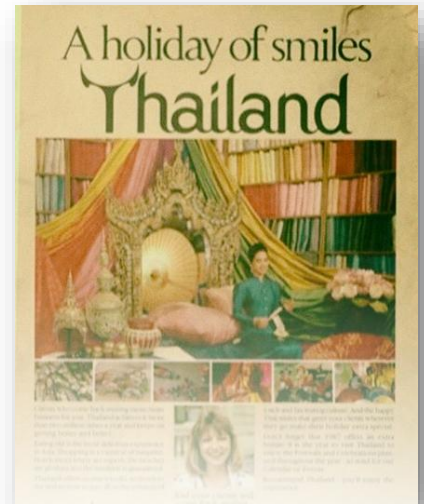
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 6 (พ.ศ. 2530 - 2534) ผลักดันความเจริญสู่ภูมิภาคอย่างต่อเนื่อง

ให้ความสำคัญกับการวางแผนจากระดับล่างขึ้นบน (Bottom-up) มากขึ้น และเน้นการเพิ่มประสิทธิภาพและคุณภาพเป็นสำคัญ ทั้งโครงสร้างพื้นฐานเพื่อดึงดูดนักลงทุนต่างชาติ และการพัฒนาฝีมือแรงงานและคุณภาพชีวิต เริ่มแผนหลักการพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยี ปรับปรุงระบบการผลิตและการตลาดเพื่อลดต้นทุนและส่งเสริมการส่งออก มุ่งกระจายรายได้และความเจริญสู่ภูมิภาค และขยายขอบเขตการพัฒนาชนบทครอบคลุมทั่วประเทศ

ผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) ในอัตราเฉลี่ยสูงถึงร้อยละ 10.9 ต่อปีนับเป็นอัตราการขยายตัวเฉลี่ยสูงสุดของการพัฒนาเศรษฐกิจในช่วง 25 ปีที่ผ่านมาด้วยปัจจัยสนับสนุนจากการขยายตัวของการส่งออก การลงทุน และการท่องเที่ยว

ในปี 2530 มีแคมเปญ **Visit Thailand Year** เพื่อนำเสนอจุดหมายใหม่ในท้องทะเลภาคใต้สู่นักท่องเที่ยวต่างชาติ ส่งผลให้ภูเก็ตเปลี่ยนเป็นแหล่งท่องเที่ยวระดับโลกนับตั้งแต่นั้นมา

ในปี 2531 ได้มี **นโยบายเปลี่ยนสนามรบเป็น การค้า** เกิดขึ้น เพื่อเปลี่ยนสนามรบของอินโดจีนให้กลายเป็น สนามการค้า สร้างเสริมโอกาสในการทำธุรกิจและสร้างความสัมพันธ์อันดีระหว่างประเทศไทยกับประเทศเพื่อนบ้าน ซึ่งส่งผลให้เศรษฐกิจไทยเติบโตขึ้นในเวลาต่อมา

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 7 (พ.ศ. 2535 - 2539) แก้ปัญหาความไม่สมดุลในการพัฒนา

คำนึงถึงมิติการพัฒนาในด้านต่าง ๆ มากขึ้น มุ่งรักษาอัตราการขยายตัวทางเศรษฐกิจให้อยู่ในระดับที่เหมาะสม กระจายรายได้และการพัฒนาไปสู่ภูมิภาคและชนบทให้กว้างขวางยิ่งขึ้น และเร่งรัดพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ คุณภาพชีวิต ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ประเทศไทยเปิดกว้างเชื่อมโยงนานาชาติทั้งด้านเศรษฐกิจการค้า การเงิน และการลงทุน รวมทั้งมุ่งที่จะเป็น **เศรษฐกิจด้านหน้าของภูมิภาค** เพื่อเร่งขยายตัวทางเศรษฐกิจ พัฒนาสังคมและคุณภาพชีวิตของประชาชนในภูมิภาคให้อยู่ดีกินดีขึ้น โดยการพัฒนาความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านที่สำคัญ ๆ อาทิ ความร่วมมือทางเศรษฐกิจในอนุภูมิภาคแม่น้ำโขง 6 ประเทศ (Greater Mekong Sub-region Economic Cooperation : GMS)

มีการเปิดเสรีทางการเงินมากขึ้น โดยปี 2533 ประเทศไทยได้ยกเลิกการควบคุมอัตราแลกเปลี่ยนเงินที่เกี่ยวข้องกับธุรกรรมการค้า และต่อมาได้เปิดเสรีกับธุรกรรมในบัญชีเงินทุนในปี 2534 ในขณะที่ ปี 2536 รัฐบาลได้สนับสนุนภาคเอกชนเปิดวิเทศธนกิจ (Bangkok International Banking Facilities : BIBF) เพื่อพัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางทางการเงินระหว่างประเทศ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2540 - 2544) ก้าวสู่กระบวนการคนใหม่ในการพัฒนาประเทศ โดยยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา

เน้นคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา เพื่อให้คนไทยทุกคนมีโอกาสพัฒนาศักยภาพของตนเองเพิ่มขึ้น โดยมีการขยายการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็น 12 ปี จากเดิม 6 ปี เป็นต้น รวมทั้งเปิดโอกาสให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนฯ

วิกฤตการณ์ทางเศรษฐกิจและการเงินในปี 2540 หรือ “วิกฤตต้มยำกุ้ง”

เศรษฐกิจไทยหดตัวอย่างรุนแรง จึงต้องปรับเปลี่ยนยุทธศาสตร์ใหม่ที่มุ่งให้ความสำคัญกับการฟื้นฟูเศรษฐกิจให้กลับมาขยายตัวและมีเสถียรภาพ เพื่อที่จะลดผลกระทบจากวิกฤตที่มีต่อคนและสังคม ปรับโครงสร้างเศรษฐกิจให้มีความเข้มแข็งและสมดุล และปรับระบบบริหารจัดการให้มีประสิทธิภาพและโปร่งใส

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 9 (พ.ศ. 2545 - 2549) อัญเชิญปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปณิธานนำทาง

เป็นช่วงการฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม หลังจากการเผชิญ “วิกฤตต้มยำกุ้ง” การพัฒนาจึง เน้นรักษาเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ ลดผลกระทบ ต่อคนและสังคม ตลอดจนปรับโครงสร้างทาง เศรษฐกิจให้เข้มแข็งกลับสู่ความสมดุล โดยยังคงยึด แนวคิดการพัฒนาแบบองค์รวมที่มี “คนเป็น ศูนย์กลางของการพัฒนา” ต่อเนื่องจากแผนฯ 8 และอัญเชิญหลัก **ปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียง** เป็นปณิธานนำทางในการพัฒนาและ

บริหารประเทศ และมุ่งวางรากฐานการพัฒนาระบบเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็ง มี ภูมิคุ้มกันต่อกระแสการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 10 (พ.ศ. 2550 - 2554) ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงสู่การปฏิบัติ

มุ่งพัฒนาสู่ **สังคมอยู่เย็นเป็นสุขร่วมกัน**” โดยใช้แนวปฏิบัติตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง มีการพัฒนาแบบองค์รวมที่ยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนา และให้ความสำคัญกับการนำทุนสังคม ทุนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และทุนเศรษฐกิจมาใช้ประโยชน์อย่างบูรณาการและเกื้อกูลกัน สศช. เผยแพร่รายงาน **วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2570**” สำหรับการมองทิศทางการพัฒนาประเทศในระยะ 20 ปีเป็นครั้งแรก

วิสัยทัศน์ประเทศไทยปี 2570

“คนไทยภาคภูมิใจในความเป็นไทย มีมิตรไมตรีบนวิถีชีวิตแห่งความพอเพียง ยึดมั่นในวัฒนธรรมประชาธิปไตย และหลักธรรมาภิบาล การบริการสาธารณะขั้นพื้นฐานที่ทั่วถึง มีคุณภาพ สังคมมีความปลอดภัยและมั่นคง อยู่ในสภาวะแวดล้อมที่ดีเกื้อกูลและเอื้ออาทร ซึ่งกันและกัน ระบบการผลิตเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม มีความมั่นคงด้านอาหารและพลังงาน อยู่บนฐานทางเศรษฐกิจที่พึ่งตนเองและแข่งขันได้ในเวทีโลก สามารถอยู่ในประชาคมภูมิภาคและโลกได้อย่างมีศักดิ์ศรี”

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555 - 2559) สู่สังคมแห่งความสุขอย่างมีภูมิคุ้มกัน

มุ่งพัฒนาสู่ สังคมอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ด้วยความเสมอภาค เป็นธรรม และมีภูมิคุ้มกันต่อการเปลี่ยนแปลง” โดยน้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจ พอเพียงมาเป็น ปรัชญานำทางในการพัฒนาประเทศและยึดคนเป็นศูนย์กลางการพัฒนาต่อเนื่องจากแผนฯ 10

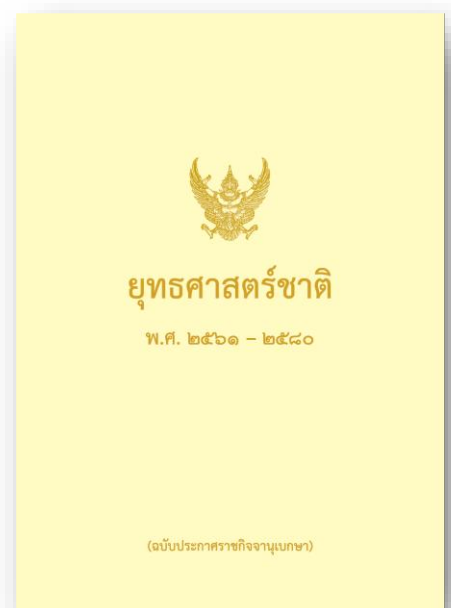
สศช.ได้จัดทำรายงานประมาณการ ประชากรประเทศไทย พ.ศ. 2553 - 2583 โดยคาดการณ์ว่าประชากรของไทยจะเพิ่มขึ้นจาก 66.5 ล้านคน ในปี 2553 เป็นสูงสุด 67.1 ล้านคน ในปี 2573 และลดลงเหลือ 65.4 ล้านคนในปี 2583 โดยโครงสร้างประชากรจะเริ่มเข้าสู่สังคมสูงวัย จากกลุ่มประชากรที่มีอายุน้อย เป็นประชากรสูงวัยที่มี อายุสูงขึ้น

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ.2560 - 2564) จุดเริ่มต้นของยุทธศาสตร์ชาติ

มุ่งเตรียมความพร้อมและวางรากฐานในการยกระดับประเทศไทยให้เป็นประเทศที่ พัฒนาแล้ว มีความมั่นคง มั่งคั่ง ยั่งยืน ด้วยการพัฒนาตาม ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง รวมทั้งพัฒนานวัตกรรมให้เป็น ปัจจัยขับเคลื่อนการพัฒนาในทุกมิติ เพื่อยกระดับศักยภาพ ของประเทศในทุกด้าน กระจาย ความเจริญอย่างครอบคลุม และทั่วถึง และมุ่งพัฒนาคนไทยทุกช่วงวัย

ในช่วงต้นแผนฯ 12 ประเทศไทยได้กำหนด ให้มี **ยุทธศาสตร์ชาติ**” เพื่อเป็นเป้าหมายในการพัฒนา ประเทศอย่างยั่งยืนตามหลักธรรมาภิบาล รวมทั้งใช้เป็นกรอบ ในการจัดทำแผนต่าง ๆ ให้สอดคล้องและบูรณาการกัน อันจะ ก่อให้เกิดเป็นพลังผลักดันร่วมกันไปสู่เป้าหมายดังกล่าว ตาม ระยะเวลาที่กำหนดไว้ในยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580)

นอกจากนี้ จากผลสำเร็จของโครงการพัฒนาพื้นที่ชายฝั่งทะเลตะวันออก (ESB) ในช่วงแผนฯ 5 แต่ยังคงความต่อเนื่องในการพัฒนาพื้นที่ดังกล่าว ในช่วงต้นแผนฯ 12 จึงได้มีการริเริ่มพัฒนา “เขตพัฒนาพิเศษภาคตะวันออก (EEC)” ขึ้น โดยการส่งเสริมให้เกิดโครงการสำคัญ ๆ ในพื้นที่ อาทิ โครงการรถไฟฟ้าความเร็วสูงเชื่อมสามสนามบิน โครงการพัฒนาศูนย์อู่ตะเภาและเมืองการบินภาคตะวันออก และโครงการพัฒนาท่าเรือแหลมฉบัง ระยะที่ 3

ในช่วงเดือนธันวาคม 2562 เริ่มมี การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19)” ซึ่งส่งผลกระทบอย่างรุนแรงในทุกด้านของประเทศ รัฐบาลจึงจำเป็นต้องมีการกู้เงินจำนวนมาก เพื่อแก้ไขปัญหา เยียวยา และฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคมที่ได้รับผลกระทบจากการระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสดังกล่าว

โซน 4 แสงในโลคมืด

ไม่ มีประเทศไหนในโลกที่หลีกเลี่ยงวิกฤตทางเศรษฐกิจและสังคมได้
จึงสำคัญว่าใครจะฝ่าวิกฤตนั้นไปได้แบบบอบช้ำน้อยที่สุดประเทศไทยต้องเผชิญกับ
วิกฤตในทุกระดับหลายต่อหลายครั้ง ทุกวิกฤตนั้นย่อมต้องอาศัย

เหตุการณ์สำคัญที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

ช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 1 ถึงปัจจุบัน

➤ พ.ศ. 2516 : แผนฯ 3 (พ.ศ. 2515-2519) วิฤตการณ์น้ำมันครั้งที่ 1

ประเทศไทยเผชิญวิกฤติเศรษฐกิจอันเนื่องมาจากการเพิ่มขึ้นของราคาน้ำมัน ปัญหาเงินเฟ้อ การว่างงาน และการลงทุนซบเซา

➤ 14 ตุลาคม พ.ศ. 2516 วันมหาวิปโยค

นักศึกษาและประชาชนรวมตัวกันเพื่อเรียกร้องรัฐธรรมนูญจากรัฐบาลจนส่งผลให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม และการส่งเสริมประชาธิปไตยให้ก้าวหน้า

➤ 6 ตุลาคม 2519

เหตุการณ์รุนแรงทางการเมืองส่งผลกระทบต่อการพัฒนาประเทศ เศรษฐกิจชะลอตัว

➤ พ.ศ. 2522 : แผนฯ 4 (พ.ศ. 2520-2524) วิฤตการณ์น้ำมัน ครั้งที่ 2

น้ำมันดิบในตลาดโลกราคาเพิ่มสูงขึ้นอย่างมาก ทำให้ภาวะเศรษฐกิจโลกโดยรวมตกต่ำและส่งผลกระทบต่อระบบเศรษฐกิจไทยอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ อัตราเงินเฟ้อเฉลี่ยภายในประเทศสูงขึ้นถึง ร้อยละ 11.6 ต่อปี เนื่องจากราคาน้ำมันในตลาดโลกเพิ่มสูงขึ้น 2 เท่าตัว ซึ่งก่อให้เกิดปัญหาด้านเสถียรภาพทางเศรษฐกิจ

➤ พ.ศ. 2524 ความร่วมมือระหว่างภาครัฐบาลและเอกชน

รัฐบาลแต่งตั้งคณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชนเพื่อแก้ไขปัญหาทางเศรษฐกิจ (กรอ.) เป็นครั้งแรก โดยมีนายกรัฐมนตรีเป็นประธาน รัฐมนตรีเศรษฐกิจทั้งคณะ และผู้แทนภาครัฐและเอกชนร่วมเป็นกรรมการ

➤ พ.ศ. 2525 : แผนฯ 5 (พ.ศ.2525-2529) ฝ่าวิกฤติเศรษฐกิจโลกตกต่ำ

เศรษฐกิจโลกมีความผันผวนและอยู่ในช่วงตกต่ำเป็นระยะเวลานานจากผลของวิกฤตน้ำมันในช่วงก่อนหน้า รวมทั้งการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองภายในประเทศตั้งแต่ปี 2516 ส่งผลกระทบต่อการบริหารประเทศโดยรวม

➤ พ.ศ. 2525 การพัฒนาชนบทแนวใหม่

สศช. เสนอนโยบายพัฒนาชนบท จัดระบบการบริหารการพัฒนาแนวใหม่เป็นคณะกรรมการพัฒนาชนบทแห่งชาติ (กชช.) โดยกำหนดพื้นที่เป้าหมายยากจน 38 จังหวัด 288 อำเภอและกิ่งอำเภอ

➤ พ.ศ. 2525 การพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

ยุทธศาสตร์การเปิดประเทศบริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก (Eastern Seaboard) เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจทางอุตสาหกรรมและการค้าที่ทันสมัย ประกอบด้วยท่าเรือน้ำลึก นิคมอุตสาหกรรม และเขตอุตสาหกรรม รวมถึงข้อตกลงพลาซ่าแอกคอร์ด (Plaza Accord) ในปี 2528 ที่สร้างแรงกดดันให้ค่าเงินเยนของญี่ปุ่นแข็งค่าขึ้น

สศช. มีบทบาทในการจัดทำแผนและประสานกระบวนการตัดสินใจภาครัฐในการพัฒนาพื้นที่บริเวณชายฝั่งทะเลตะวันออก

➤ พ.ศ. 2527 สู่ยุคโชติช่วงชัชวาล

ด้วยการกำหนดมาตรการการเงินการคลัง มาตรการฟื้นฟูเศรษฐกิจ และการค้นพบก๊าซธรรมชาติในอ่าวไทย ประเทศจึงผ่านพ้นวิกฤติการณ์ทางเศรษฐกิจ

➤ พ.ศ. 2533 : แผนฯ 6 (พ.ศ. 2530-2534) เศรษฐกิจขยายตัวจากการส่งออก

เศรษฐกิจขยายตัวจากการส่งออก การท่องเที่ยว และการลงทุน

➤ พ.ศ. 2531 นโยบายเปลี่ยนสนามรบให้เป็นสนามการค้า

ความร่วมมือทางเศรษฐกิจกับประเทศเพื่อนบ้านเพื่อให้ไทยเป็นศูนย์กลางทางเศรษฐกิจ การค้า การเงิน และการท่องเที่ยวของภูมิภาคผ่านโครงการความร่วมมือทางเศรษฐกิจต่าง ๆ

➤ พ.ศ. 2533 สงครามอ่าวเปอร์เซีย

ราคาน้ำมันผันผวนและดัชนีหุ้นไทยลดลงร้อยละ 50

➤ พ.ศ. 2535 : แผนฯ 7 (พ.ศ. 2535-2539) พฤษภาทมิฬ

วิกฤตทางการเมืองส่งผลต่อความเชื่อมั่นของนักลงทุนต่างประเทศ

สศช. ร่วมผลักดันนโยบายการปรับโครงสร้างการผลิต เพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจ เริ่มนโยบายเปิดเสรีทางการเงิน และนำกิจการวิเทศธนกิจมาใช้

➤ พ.ศ. 2538 สัญญาณสู่วิกฤตเศรษฐกิจ

การพัฒนาที่ผ่านมาก่อให้เกิดความไม่สมดุลระหว่างความเจริญด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม จนเกิดคำกล่าวที่ว่า เศรษฐกิจดี สังคมมีปัญหา การพัฒนาไม่ยั่งยืน”

➤ พ.ศ. 2540 : แผนฯ 8 (พ.ศ. 2540-2544) วิกฤตการณ์ต้มยำกุ้ง” กรกฎาคม 2540

ในช่วงแผนฯ 5-6 ไทยเป็นประเทศที่มีการเติบโตทางเศรษฐกิจสูงจากการผลิตเพื่อการส่งออก ตลาดหลักทรัพย์เติบโตแบบก้าวกระโดด รวมทั้งนโยบายเปิดเสรีทางการเงินระหว่างปี 2532-2537 ทำให้ไทยพึ่งพาเงินทุนจากต่างประเทศมากขึ้น นักลงทุนกู้เงินจากต่างชาติพัฒนาโครงการอสังหาริมทรัพย์ ลงทุนในกองทุนต่าง ๆ หรือเพื่อปล่อยเงินกู้ต่อ และ

ราคาอสังหาริมทรัพย์เพิ่มสูงขึ้นจากการเก็งกำไร ประกอบกับปัญหาโครงสร้างทางสังคมและเศรษฐกิจที่ขาดการสร้างภูมิคุ้มกันที่เหมาะสม นำไปสู่วิกฤตการณ์เศรษฐกิจและการเงินในปี 2540

สศช. ได้น้อมนำหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงเป็นปรัชญานำทางในการพัฒนาและบริหารประเทศ และวางรากฐานการพัฒนากระบวนเศรษฐกิจภายในประเทศให้เข้มแข็งมีภูมิคุ้มกันต่อกระแส การเปลี่ยนแปลงจากภายนอกและสามารถพึ่งตนเองได้มากขึ้น

➤ พ.ศ. 2548 : แผนฯ 9 (พ.ศ. 2545-2549) ประเทศไทยเข้าสู่สังคมผู้สูงอายุ

ประชากรอายุ 60 ปีขึ้นไปมีสัดส่วนมากกว่าร้อยละ 10 ของจำนวนประชากรทั้งหมด ภาวะสูงอายุทางประชากรในไทยเกิดขึ้นในอัตราที่เร็วกว่าประเทศที่พัฒนาแล้ว ซึ่งมีสาเหตุหลักมาจากการลดลงของภาวะเจริญพันธุ์หรือภาวะการเกิดอย่างรวดเร็วในระยะเวลาอันสั้น

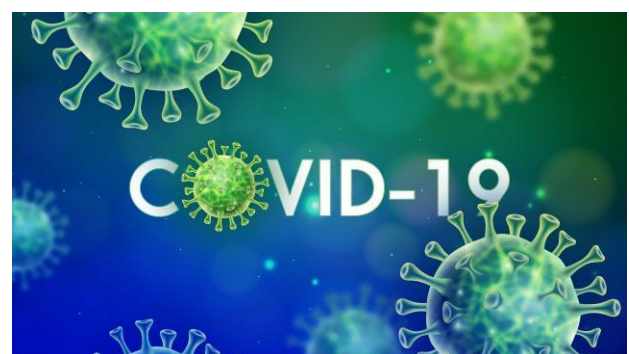

➤ พ.ศ. 2554 : แผนฯ 10 (พ.ศ. 2550-2554) มหาอุทกภัย

ไทยประสบปัญหาอุทกภัยครั้งรุนแรงที่สุดเป็นประวัติการณ์ และมีพื้นที่ประสบภัยกระจายตัวในทุกภาคของประเทศ โดยเฉพาะพื้นที่ภาคเหนือและภาคกลางที่เกิดน้ำท่วมหนักเป็นระยะเวลานาน รวมถึงพื้นที่กรุงเทพมหานครและปริมณฑล

➤ พ.ศ. 2563 : แผนฯ 12 (พ.ศ. 2560-2565) วิกฤติโควิด 19

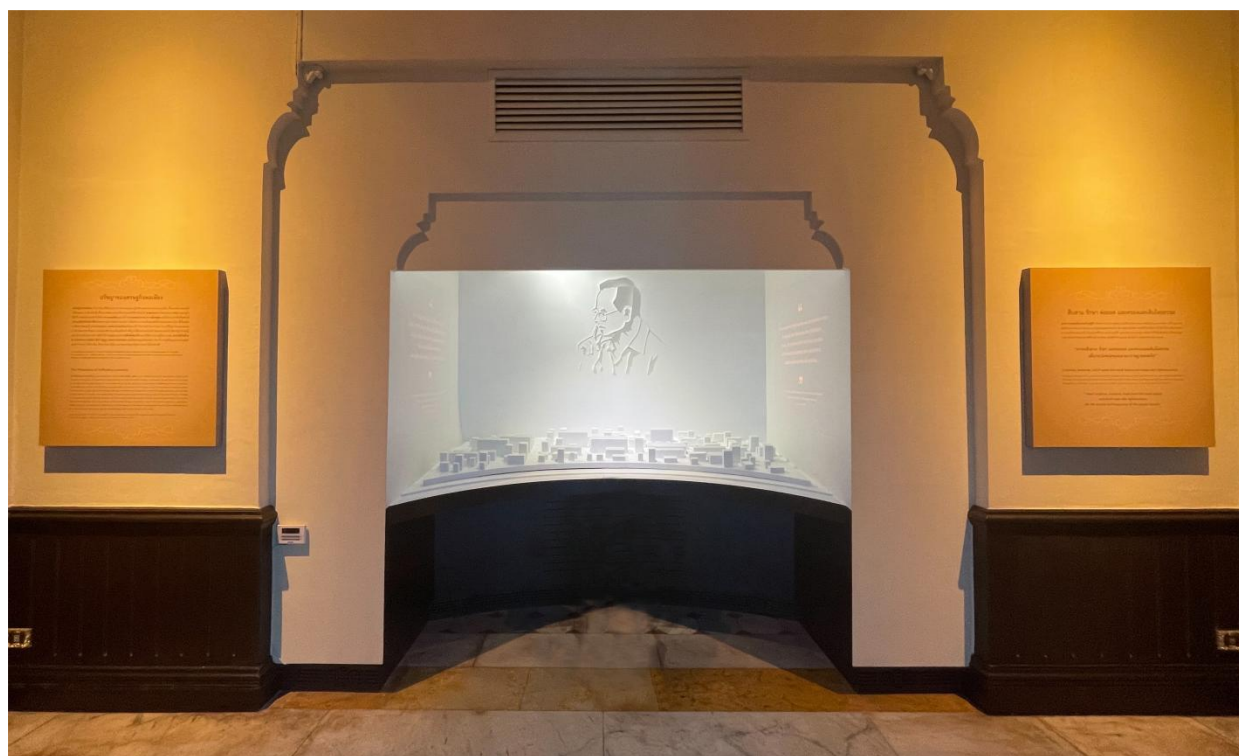
ผลกระทบจากการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หรือโควิด-19 ที่เกิดขึ้นตั้งแต่ ปี 2563 ส่งผลให้ สศช. ทบทวนแนวทางการพัฒนาประเทศใหม่เพื่อนำพาประเทศไทยให้รอดพ้นจากวิกฤตไวรัสโควิด-19

พร้อม

รับกับการเปลี่ยนแปลงหรือวิกฤตอื่น ๆ ที่อาจจะเกิดขึ้นใหม่ในอนาคต และตอบสนองชีวิตวิถีใหม่ทั้งด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งมีบทบาทสำคัญในการกลั่นกรองโครงการเงินกู้เพื่อฟื้นฟูเศรษฐกิจและสังคม

โซน 5 แสงจากฟ้า

พ.ศ. 2540 นับเป็นปีที่เกิดวิกฤตหนักที่สุดครั้งหนึ่งของคนไทย เศรษฐกิจไทยตกลงไปในเหวลึก ที่มีมดมน คนทั้งโลกเรียกว่า “ต้มยำกุ้ง” เวลานั้นคนไทยได้รับพระราชทาน “แสงจากฟ้า” คือ “หลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” นำไทยกลับเข้าสู่แสงสว่างอีกครั้ง

“...ในการพัฒนาประเทศนั้น จำเป็นต้องทำตามลำดับขั้น
เริ่มด้วยการสร้างพื้นฐาน คือความมีกินมีใช้ของประชาชนก่อน
ด้วยวิธีการที่ประหยัดระมัดระวัง แต่ถูกต้องตามหลักวิชา
เมื่อพื้นฐานเกิดขึ้นมั่นคงพอควรแล้ว
จึงค่อยสร้างเสริมความเจริญขั้นที่สูงขึ้นตามลำดับต่อไป...”

พระบรมราโชวาท

พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร
ในพิธีพระราชทานปริญญาบัตรของมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

ณ หอประชุมมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์

วันศุกร์ ที่ 19 กรกฎาคม 2517

ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เศรษฐกิจพอเพียง เป็นปรัชญาชี้ถึงแนวทางการดำรงอยู่และปฏิบัติตนของประชาชนในทุกระดับ ตั้งแต่ระดับครอบครัว ระดับชุมชน จนถึงระดับรัฐ ทั้งในการพัฒนาและบริหารประเทศให้ดำเนินไปใน **ทางสายกลาง** โดยเฉพาะการพัฒนาเศรษฐกิจเพื่อก้าวทันต่อโลกยุคโลกาภิวัตน์ **ความพอเพียง** หมายถึง **ความพอประมาณ** **ความมีเหตุผล** รวมถึงความจำเป็นที่จะต้องมี**ระบบภูมิคุ้มกันในตัวที่ดี**พอสมควรต่อการมีผลกระทบใด ๆ อันเกิดจากการเปลี่ยนแปลงทั้งภายนอกและภายใน ทั้งนี้จะต้องอาศัย**ความรู้** **ความรอบคอบ** และ**ความระมัดระวัง**อย่างยิ่ง ในการนำวิชาการต่าง ๆ มาใช้ในการวางแผนและการดำเนินการทุกขั้นตอน และขณะเดียวกันจะต้องเสริมสร้างพื้นฐานจิตใจของคนในชาติ โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ของรัฐ นักทฤษฎี และนักธุรกิจในทุกระดับ ให้มีสำนึกใน**คุณธรรม** **ความซื่อสัตย์สุจริต** และให้ความรู้ที่เหมาะสม **ดำเนินชีวิตด้วยความอดทน** **ความเพียร** **มีสติ** **ปัญญา** และ**ความรอบคอบ** เพื่อให้สมดุลและพร้อมต่อการรองรับการเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็วและกว้างขวาง ทั้งด้านวัตถุ สังคม สิ่งแวดล้อม และวัฒนธรรมจากโลกภายนอกได้เป็นอย่างดี

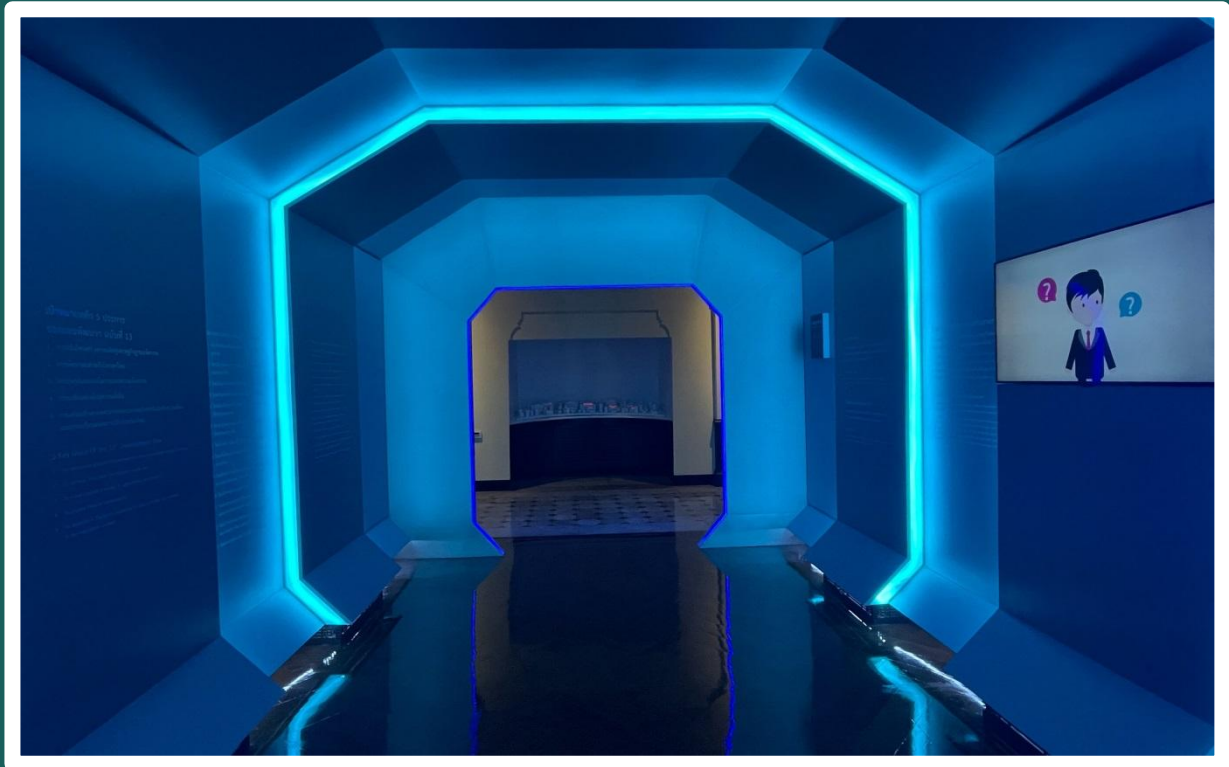
ประมวลและกลั่นกรองจากพระบรมราโชวาทและพระราชดำรัสเกี่ยวกับเศรษฐกิจพอเพียง ซึ่งพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร พระราชทานในวโรกาสต่าง ๆ รวมทั้งพระราชดำรัสอื่น ๆ โดยสำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ (สศช.) ได้รับพระราชทานพระบรมราชานุญาตให้นำไปเผยแพร่ เพื่อเป็นแนวทางปฏิบัติของทุกฝ่ายและประชาชนโดยทั่วไป เมื่อวันที่ 29 พฤศจิกายน 2542

สืบสาน รักษา ต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม

พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว มีพระราชปณิธานอันแน่วแน่ที่จะสืบสานพระราชปณิธานและงานต่าง ๆ ที่พระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ทรงริเริ่มดำเนินการไว้ เพื่อให้ปวงชนชาวไทยสามารถพึ่งพาตนเองได้ มีคุณภาพชีวิตความเป็นอยู่ที่ดี และนำพาประเทศสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนสืบต่อไป ดังพระปฐมบรมราชโองการในพระราชพิธีบรมราชาภิเษก พุทธศักราช 2562 เมื่อวันที่ 4 พฤษภาคม 2562

**เราจะสืบสาน รักษา และต่อยอด และครองแผ่นดินโดยธรรม
เพื่อประโยชน์สุขแห่งอาณาราษฎรตลอดไป**

โซน 6 แสงสู่อากาศ

โลก เข้าสู่ยุคเทคโนโลยีและวิทยาการใหม่อย่างเต็มตัว ธุรกิจรูปแบบเดิมจำนวนมากไม่สามารถไปต่อได้ ต้องปรับกระบวนการลงทุน การผลิต การค้า ให้เข้าสู่โลกยุคใหม่ เศรษฐกิจยุคใหม่จึงต้องการพิมพ์เขียวเป็น

ยุทธศาสตร์ชาติ

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นเป้าหมายในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน รัฐกำหนดยุทธศาสตร์ชาติเพื่อเป็นกรอบในการจัดทำแผนต่าง ๆ เกิดการผลักดันไปสู่เป้าหมายเดียวกัน

วิสัยทัศน์ประเทศไทย 2580

ประเทศมีความมั่นคง มั่งคั่ง และยั่งยืน เป็นประเทศพัฒนาแล้ว ด้วยการพัฒนาตามหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง

เป้าหมายการพัฒนาประเทศในภาพรวม

ประเทศชาติมั่นคง ประชาชนมีความสุข เศรษฐกิจพัฒนาอย่างต่อเนื่อง สังคมเป็นธรรม ฐานทรัพยากรธรรมชาติยั่งยืน” โดยยกระดับศักยภาพของประเทศในหลากหลายมิติ พัฒนาคนในทุกมิติและในทุกช่วงวัยให้เป็นคนดี เก่ง และมีคุณภาพ สร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม สร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และมีภาครัฐของประชาชนเพื่อประชาชนและประโยชน์ส่วนรวม

ยุทธศาสตร์ชาติ 6 ด้าน ประกอบด้วย

1. ด้านความมั่นคง
2. ด้านการสร้างความสามารถในการแข่งขัน
3. ด้านการพัฒนาศักยภาพของคนให้เป็นกำลังหลักในการขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศ
4. ด้านการสร้างโอกาสและความเสมอภาคทางสังคม
5. ด้านการสร้างการเติบโตบนคุณภาพชีวิตที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
6. ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติเป็นแผนระดับที่ 1 เพื่อใช้เป็นกรอบในการจัดทำแผนระดับที่ 2 และ 3 โดยแผนระดับที่ 2 ประกอบด้วย แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนการปฏิรูปประเทศ แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ นโยบายและแผนระดับชาติว่าด้วยความมั่นคงแห่งชาติ ส่วนแผนระดับที่ 3 คือ แผนปฏิบัติการด้านต่างๆ แผนปฏิบัติราชการรายปี และราย 5 ปี

ยุทธศาสตร์ชาติสู่แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ 23 ประเด็น

ทั้งนี้ ประเด็น แผนแม่บท ทั้ง 23 ฉบับ เป็นการกำหนดประเด็นในลักษณะที่มีความบูรณาการและเชื่อมโยงระหว่างยุทธศาสตร์ชาติด้านที่เกี่ยวข้อง (Cross Issue) และประเด็นการพัฒนาจะมีความซ้ำซ้อนกันระหว่างแผนแม่บท เพื่อให้ส่วนราชการสามารถนำแผนแม่บท ไปใช้ในทางปฏิบัติได้อย่างมีประสิทธิภาพ และป้องกันการเกิดความสับสน

แผนแม่บท 23 ประเด็น

1. ความมั่นคง
2. การต่างประเทศ
3. การเกษตร
4. อุตสาหกรรมและการบริการระดับภาค
5. การท่องเที่ยว
6. พื้นที่และเมืองนำสู่ดิจิทัล
7. โครงสร้างพื้นฐานระบบโลจิสติกส์และดิจิทัล
8. ผู้ประกอบการและวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อมยุคใหม่
9. เศรษฐกิจพิเศษ
10. การปรับเปลี่ยนค่านิยมและวัฒนธรรม
11. การพัฒนาศักยภาพพลเมืองช่วงชีวิต
12. การพัฒนาการเรียนรู้
13. การเสริมสร้างไทยใหม่สู่ภาวะที่ดี
14. สักยภาพการศึกษา
15. พลังทางสังคม
16. เศรษฐกิจฐานราก
17. ความเสมอภาคและหลักประกันทางสังคม
18. การเติบโตอย่างยั่งยืน
19. การบริหารจัดการน้ำทั้งระบบ
20. การบริการประชาชนและประสิทธิภาพภาครัฐ
21. การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
22. กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม
23. การวิจัยและพัฒนานวัตกรรม

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 – 2570)

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566–2570)

ประเทศจำเป็นต้องปรับตัวครั้งใหญ่ในระดับทิศทางและโครงสร้าง ให้สามารถรองรับการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเท่าทัน รวดเร็วเพื่อ พลิกโฉมประเทศไทยสู่ สังคมก้าวหน้า เศรษฐกิจสร้างมูลค่าอย่างยั่งยืน”

บริบทการพัฒนา

ประเทศเผชิญอยู่กับอะไร ในช่วงแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

ประเทศไทยต้องเผชิญกับความท้าทายจากภายนอกและภายในประเทศ ที่มีแนวโน้มทวีความรุนแรง ยิ่งขึ้น ซึ่งเป็นทั้งความเสี่ยงและโอกาสที่สำคัญ อาทิ การเปลี่ยนผ่านสู่ดิจิทัล ความมุ่งมั่นของนานาชาติในการลดก๊าซเรือนกระจก บริบทการพัฒนาใหม่ที่เกิดขึ้นจากสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 รวมถึงความพร้อมของทุนในมิติต่าง ๆ ของประเทศ

ทิศทางที่ชัดเจน

คัดกรอง เฉพาะประเด็นที่มีลำดับความสำคัญสูง

แผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13 จึงเป็นแผนฯ ที่ทำหน้าที่บ่งชี้ทิศทางการขับเคลื่อนประเทศไปสู่จุดหมายปลายทางที่พึงประสงค์ในปี 2570 ด้วยการระบุประเด็นการพัฒนาอย่างชัดเจน เพื่อให้สังคมไทยก้าวทันพลวัตของโลก คนไทยมีโอกาสพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพ เศรษฐกิจไทยขับเคลื่อนด้วยเทคโนโลยี นวัตกรรม และความคิดสร้างสรรค์ สามารถสร้างมูลค่าเพิ่มได้สูง บนฐานความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม

เป้าหมายหลัก 5 ประการของแผนพัฒนาฯ ฉบับที่ 13

1. การปรับโครงสร้างการผลิตสู่เศรษฐกิจฐานนวัตกรรม
2. การพัฒนาคนสำหรับโลกยุคใหม่
3. การมุ่งสู่สังคมแห่งโอกาสและความเป็นธรรม
4. การเปลี่ยนผ่านไปสู่ความยั่งยืน

5. การเสริมสร้างความสามารถของประเทศในการรับมือกับความเสี่ยงและการเปลี่ยนแปลงภายใต้บริบทโลกใหม่

13 หมุดหมายการพัฒนา เพื่อพลิกโฉมประเทศ

หมุดหมายที่ 1 ไทยเป็นประเทศชั้นนำด้านสินค้าเกษตรและเกษตรแปรรูปมูลค่าสูง

หมุดหมายที่ 2 ไทยเป็นจุดหมายของการท่องเที่ยวที่เน้นคุณภาพและความยั่งยืน

หมุดหมายที่ 3 ไทยเป็นฐานการผลิตยานยนต์ไฟฟ้าที่สำคัญของโลก

หมุดหมายที่ 4 ไทยเป็นศูนย์กลางทางการแพทย์และสุขภาพมูลค่าสูง

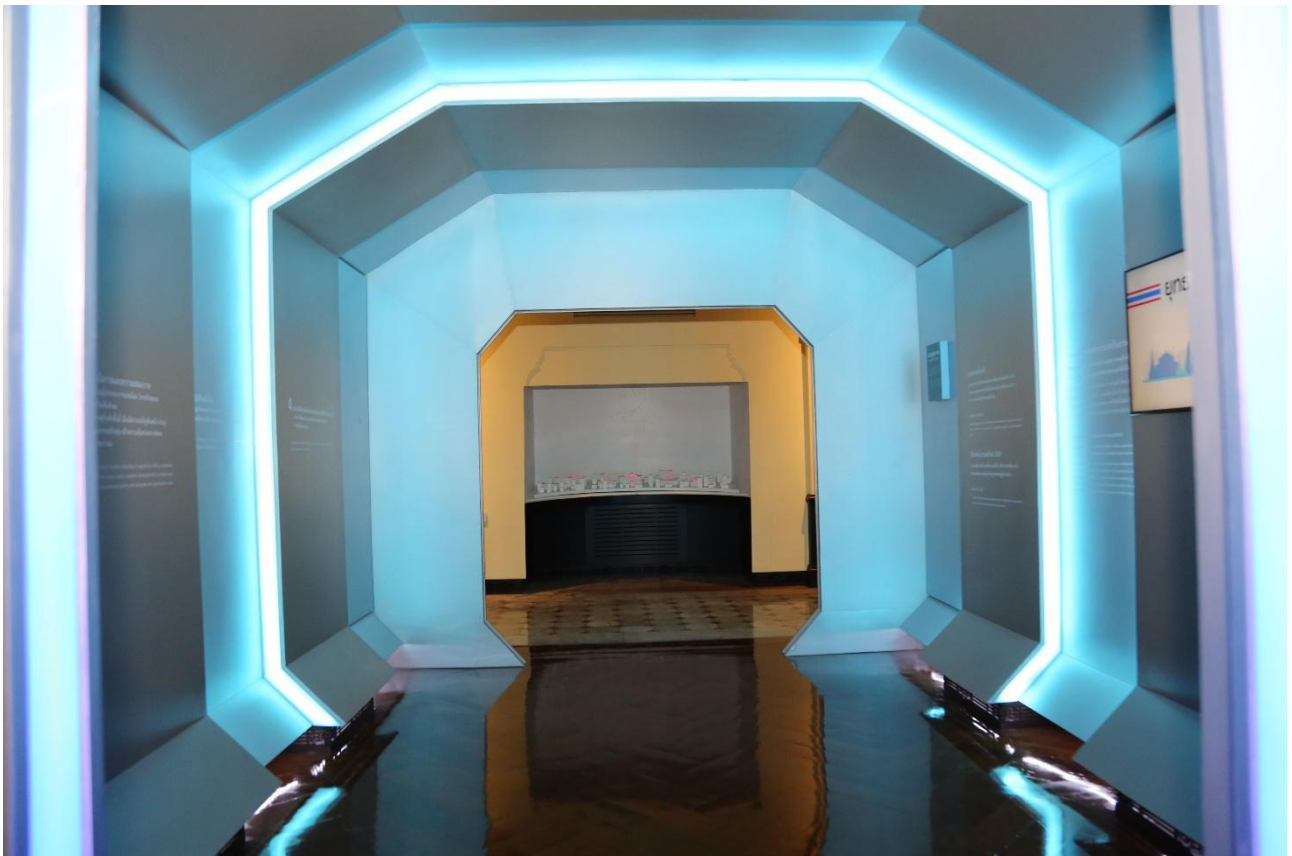
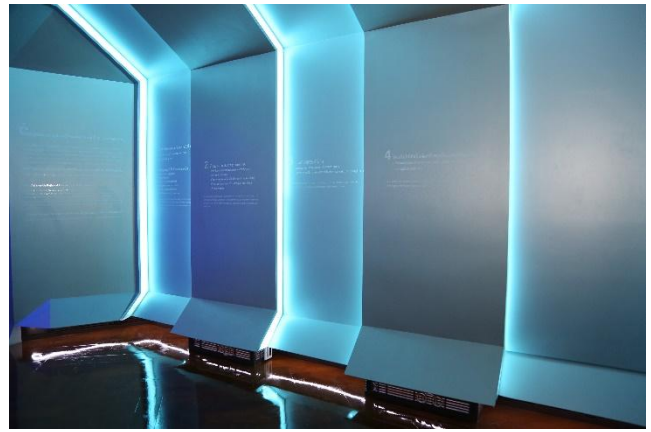
หมุดหมายที่ 5 ไทยเป็นประตูการค้าการลงทุนและยุทธศาสตร์ทางโลจิสติกส์ที่สำคัญของภูมิภาค

หมุดหมายที่ 6 ไทยเป็นศูนย์กลางด้านดิจิทัลและอุตสาหกรรมอิเล็กทรอนิกส์อัจฉริยะของอาเซียน

หมุดหมายที่ 7 ไทยมี SMEs ที่เข้มแข็ง มีศักยภาพสูง และสามารถแข่งขันได้

หมุดหมายที่ 8 ไทยมีพื้นที่และเมืองอัจฉริยะที่น่าอยู่ ปลอดภัย เติบโตได้อย่างยั่งยืน

- หมวดหมู่ที่ 9 ไทยมีความยากจนข้ามรุ่นลดลง และคนไทยทุกคนมีความคุ้มครองทางสังคมที่เพียงพอ เหมาะสม
- หมวดหมู่ที่ 10 ไทยมีเศรษฐกิจหมุนเวียนและสังคมคาร์บอนต่ำ
- หมวดหมู่ที่ 11 ไทยสามารถลดความเสี่ยงและผลกระทบจากภัยธรรมชาติและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- หมวดหมู่ที่ 12 ไทยมีกำลังคนสมรรถนะสูง มุ่งเรียนรู้อย่างต่อเนื่อง ตอบโจทย์การพัฒนาแห่งอนาคต
- หมวดหมู่ที่ 13 ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

โซน 7 แสงสว่างทางปัญญา

แหล่ง ค้นคว้า **“เฉพาะทาง”** เกี่ยวกับการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม
แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติทุกฉบับ และเรื่องสำคัญอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง
เป็น **“แสงแห่งปัญญา”** สำหรับเติมเต็มความรู้ ความคิดให้สามารถปรับตัวเท่าทัน
เศรษฐกิจและสังคม ในทุกความเปลี่ยนแปลง

รายชื่อคณะกรรมการปรับปรุงพิพิธภัณฑ์

ประธานที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายคณชา พิทยนันท์ เลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

ที่ปรึกษาคณะกรรมการ

นายประชา สุขสบาย ผู้จัดการความรู้อาวุโส สถาบันพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.)

นายปารามินทร์ เครือทอง ที่ปรึกษาศาสนาพิพิธภัณฑ์การเรียนรู้แห่งชาติ (สพร.)

ประธานคณะกรรมการ

นายวิโรจน์ นรารักษ์ รองเลขาธิการสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

รองประธานคณะกรรมการ

นางเสาวณีย์ แสงสุพรรณ ที่ปรึกษาด้านนโยบายและแผนงาน

คณะกรรมการ

นายวิษณุพิพล	ติวตันสกุล	ผู้อำนวยการกองยุทธศาสตร์การพัฒนาความเสมอภาคและเท่าเทียมทางสังคม
นายอธิพงศ์	หิรัญเรืองโชติ	ผู้เชี่ยวชาญด้านติดตามประเมินผลเศรษฐกิจและสังคม
นางจันทร์ทิพย์	ปาละนันท์	ผู้อำนวยการกลุ่มประชาสัมพันธ์และห้องสมุดสุริยานุวัตร
นายบุญณลักษณ์	สุรัสวดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางวิภาวดี	ชวนบุญ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นางนิสวันต์	พิชญ์ดำรง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
น.ส.รวีวรรณ	เลียดทอง	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายกิตติศักดิ์	โมทย์วารีย์ศรี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการพิเศษ
นายคมสัน	วรวิวัฒน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
นายเสกสรร	ไทยสุวรรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
น.ส.วันทนี	สุรัตน์	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนชำนาญการ
น.ส.เมธิตญา	วงศ์ภักดี	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
น.ส.ณัฐพร	ก้อใจ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ
น.ส.พรณิสา	นิรัตติวงศ์กรณ	นักวิเคราะห์นโยบายและแผนปฏิบัติการ

พิพิธภัณฑ์สุริยานุวัตร
เพื่อการพัฒนาประเทศ

ผู้สนใจเข้าชมพิพิธภัณฑ์เป็นหมู่คณะโปรดติดต่อสอบถามได้ที่ :

กลุ่มประชาสัมพันธ์และห้องสมุดสุริยานุวัตร

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ

962 ถนนกรุงเกษม เขตป้อมปราบศัตรูพ่าย กทม. 10100

☎ 0-2280-4085 ต่อ 2105, 2108-2116

✉ Email : pr@nesdc.go.th Facebook : สภาพัฒน์

เว็บไซต์พิพิธภัณฑ์